

Muistio 6.10.2004

Näiltä herroilta ilmestyi pari vuotta sitten kirja "The Empire" (Imperiumi). He täydentävät siinä esille nostettuja ajatuksia uudessa kirjassa. En kopioi enkä kommentoi niitä siksi, että olisin samaa mieltä kirjoittajien kanssa, vaan kastellakseni poikkeavan ajattelun ituja. Tämä ei ole kirja-arvostelu vaan eräänlainen muistio mielenkiintoani herättäneistä erilaisten asioiden erilaisista puolista.

The Empire oli maailmanmenestys, ja sitä kommentoi lähes jokainen itsetietoinen kapinahenkinen postmoderni intellektuelli. Uusi kirja ei herättäne samanlaista mielenkiintoa, sillä mitä enemmän yksityiskohtiin mennään, sitä ongelmallisemmiksi muuttuvat asiat ja johtopäätökset.

Kirjoittajien mukaan teos on filosofinen. He haluavat sillä tavalla vapautua siitä todistamisen taakasta, jota tehdään empiirisen aineiston perusteella. He yrittävät löytää trendejä, eivät lainalaisuuksia. Se on heidän mukaansa myös Marxin käyttämä dialektinen metodi.

Marx näki paljon vaivaa työnsä tieteellistämisessä. Hän muun muassa etsi arvolle absoluuttista mittaa Smithin ja Ricardon työn perustalta. Hardt ja Negri ampuvat alas hänen työnarvoteoriansa, eikä se todellakaan kestä ajan rajua rientoa. Aika on kulkenut luonnollisen tai objektiivisen arvonmitan ohi, ja kirjoittajat hyväksyvät arvolle yksiselitteisesti rahamitan. Vain raha voi heidän mukaansa edustaa arvon yleisyyttä: sen historiaa, nykyisyyttä ja vain sen avulla voidaan diskontata tulevaisuutta. Aikamitta ei toimi, kun tuotos tuotetaan kollektiivisilla työpanoksilla.

Kirjoittajat hyökkäävät ekonomismia ja kansantaloustieteen tasapainoteoriaa vastaan. Luonnon tapaan yhteiskunta on kaiken aikaa muutoksen tilassa eikä muutosta saa vangituksi hetkelliseen tasapainoon.

Ekonomismissa ei oteta huomioon biopoliittista perspektiiviä, ei rotua, ei sukupuolta eikä seksuaalisuutta. Kirjoittajien käyttämällä termillä "biopolitiikka" tarkoitetaan elämän kaikkinaista uusintamista ja erilaisia immateriaalisia prosesseja kuten sosiaalisten suhteiden ja järjestyksen tuotantoa. Se on eri maailma kuin finanssisfääri, jota hallitsevat rahoituksen kuninkaat.

Vaikka kapitaali ei voi vangita elämän koko kirjoa, se pyrkii luomaan kollektiivin ja sosiaalisen yhteisöllisyyden. Ihmisten yhteistyö tuotannossa kiinnittyy kuitenkin työhön itseensä, ei kapitaaliin.

Päivittäinen rakenteellinen väkivalta luo antagonismeja ja saa työntekijät kieltämään kapitalistisen kontrollin ja organisoimaan vastarintaa. Riisto on sellaisen tuotannon yksityistä anastamista ja haltuunottoa, jonka osa tai kokonaisuus on tuotettu yhdessä.

Hardtin ja Negrin Imperiumi on uuden poliittisen järjestyksen muotoutumisen tendenssi, suunta kohden uutta globaalista järjestystä. Siinä imperiaallinen valta yhdistää johtavat kansallisvaltiot, ylikansalliset instituutiot ja suurimmat kapitalistiset yhtiöt kapitalistiseksi verkostoksi. Ne muodostavat eräänlaisen kapitaalin kommunismin, rakenteen, joka toimii ylikansallisesti ja jolla on käytössään asevoimaa.

Muodon ja sisällön täytyy (à la Marx) vastata toisiaan ja kuvata muutosta. Marx näki teollisen työn nousun, joka täytti koko sosiaalisen kentän. Hän löysi historian jaksottuneisuuden trendin. Hardtin ja Negrin Suuri Löytö on ihmisten keskinäisen verkostumisen trendi.

Uusliberalismista

Uusliberalismi ei ole vain kapitaalin vapautta eikä vain KAPITALismin rajattoman vapauden hallintojärjestelmä, vaan se on sellaisen valtiollisen sääntelyn muoto, joka parhaiten turvaa pääomien vapaan liikkuvuuden ja yritysten voitot eli kapitaalin kollektiivisen hyvinvoinnin. Siihen kuuluu valtion omaisuuden ja tehtävien privatisointi ja kaikkinaisen yhteisen tekeminen yksityiseksi. Käynnissä on aineettomien oikeuksien yksityinen haltuunotto patentein ja muin immateriaalisin oikeuksin.

Suomalaisena johtopäätöksenä voidaan sanoa, että uusliberalismi on ollut valtion tuottavan omaisuuden yksityistämistä, taloudellisen sääntelyn purkua, julkisen vallan palvelutehtävien huonontamista, kilpailuun soveltumattomien alojen kilpailuttamista sekä korporatismia, jossa valtion, työnantajien ja työntekijöiden pyhää kolmiyhteyttä täydentää vallan kädestä syövä media. Koko vasemmisto on ollut kaikessa tässä täysin rinnoin mukana.

Uusliberalismi ei ole vain taloutta, vaikka se on myös modernin riiston ekonomiaa. Siihen kuuluvat systeemin valtahierarkiat ja epätasa-arvo geneettisesti rikkaan etelän ja yksityisoikeudellisesti rikkaan pohjoisen välillä. Etelän tuotteet ovat aliarvostettuja, ja halvoilla hinnoilla subventoidaan pohjoisen rikkaita. Yksien työllä on enemmän arvoa kuin toisten, ja valtaa on voima määrätä, kenen työllä on arvoa. Köyhyys ja taudit ovat liikaväestön tehokas ehkäisymenetelmä.

Markkinat eivät tule toimeen ilman poliittista järjestystä ja sääntelyä. Sitä varten kapitaali tarvitsee sopivan poliittisen valtarakenteen, eli se ei halua sääntelystä vapaata maailmaa vaan erilaisen sääntelyn. Työläisten taistelua ja kapinointia vastaan se tarvitsee valtiollisia sanktioita ja väkivaltakoneistojen apua. Ilman valtioita ja asevoimia ei olisi maailmanlaajuisia kapitalistisia markkinoita vaan olisi kaaos. Näin ollen on rationaalista, että julkiset resurssit (vesi, ilma, maa) ja julkiset palvelut, jotka ovat kansallisvaltion perusta, suojellaan lailla.

Taistelua käydään siitä, kenellä on poliittinen valta laillistaa oma toimintansa. Kapitaali pyrkii valtaamaan yhteisen ja hallitsemaan sitä lailla. Laki ilmaisee kapitalistien tahtoa (niin kuin laki on aina hallitsevan luokan tahto), ja lakien täytäntöönpanon edellytyksenä poliittisen vallan käyttämät sanktiot.

Häviölle on jäämässä (perustus)laillinen ajattelu, jonka mukaan valtiollisilla elimillä kuuluu olla oma paikkansa ja niiden kuuluu olla ikään kuin julkisia objekteja, res publica. Sopimusyhteiskunta ei toimi globaalisella tasolla.

Globalisaatio ei ole poliittisen ja laillisen säätelyn loppu vaan se tuo mukanaan uudenlaisen ja erilaisen kontrollin, jota tekevät suuryhtiöt keskenään, kansalliset hallituksen keskenään ja ylikansalliset instituutiot. Suuryhtiöiden keskinäiset business-sopimuksetkin ovat mahdollisia vain, jos niitä tukee riittävän vahva poliittinen voima.

Globalisaatio on uusi piirre kapitalismin kehityksessä. Se on rajojen yli ulottuvaa yritysten, valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen yhteistyötä. Se ei ole uutta imperialismia, sillä kansallisvaltiot eivät siinä tunkeudu vieraalle alueelle. Se on kyllä imperiaalista valtaa: ylikansallista kapitalistista hegemoniaa, jonka analysoimiseen tarvitaan uudet käsitteet.

Yksi käsitteistä, joilla otetaan haltuun uutta kehitystä, on kirjan nimi: "Multitude". Sana on vaikea

suomentaa. Kun se on uutuussana englanniksi, se ei käänny suomeksikaan millään vanhalla sanalla. Se on monenlaisuuksien joukko. Yksikertaisuuden vuoksi se olkoon tästä eteenpäin multitudi, joka on sekä yksikkö että monikko. Se ei ole kaikki, vaikka kaikki voivat siihen kuulua. Se on vaihtoehto, joka kasvaa Imperiumin sisällä biopoliittisessa tuotannossa. Sen piirit ulottuvat kaikille elämänaloille: sosiaaliseen kanssakäymiseen, talouteen, politiikkaan ja kulttuuriin.

Multitudi on luokkakäsite. Se on luokka, joka syntyy luokkataistelussa vastarinnasta. Se pitää sisällään kaikki sulkematta määritelmän mukaan ulos ketään. Sen määrittää sen joukon yhteisyys, jonka jäsenet kieltäytyvät alistumasta kapitaal hallintaan ja taistelevat yhdessä sitä vastaan.

Multitudi ei ole kansa. Kansa on yksi, mutta tämä on moni. Se ei ole massa, jonka voi kuvata samanlaisuudeksi vailla erilaisuuksia; multitudillehan on ominaista sisäinen erilaisuus. Se on joukkoon kuuluvien yksittäisten eroavaisuuksien moninaisuus. Sillä ei ole (komento)keskusta tai johtajia. Se ei perustu yhteiseen identiteettiin tai joukon yhtenäisyyteen, vaan siihen, mikä on kaikille yhteistä. Yhteinen on eri asia kuin yhteisöllinen tai julkinen. Multitudi operoi yhteisyyden ja erityisyyden välimaastossa, ja se tekee siinä mahdolliseksi uuden tulla luomatta kaaosta ja sosiaalista epäjärjestystä.

Perinteisen työväenluokkaan eivät kuulu ihmiset, jotka eivät käy töissä. Multitudiin taas voivat kuulua kaikki. Sen muodostavat kaikki sosiaalisen tuotannon tekijät.

Multitudi on verkostojen organisaatio, joka ylittää vanhat hierarkiat ja joka elää ja muuttuu kaiken aikaa muotoutuen yhteistyön prosesseissa. Työssä ja taistelussa syntyy demokraattisia suhteita, jotka korvaavat kansallisissa ja paikallisissa muodoissaan epätäydellisiksi jääneen demokratian. Vaihtoehto ja tavoite on demokratia, parempi kuin missään tänään. Hardtin ja Negrin mukaan se on ainoa sosiaalinen subjekti, joka voi panna täytäntöön todellisen demokratian: jokaisen vallan jokaiseen

. Jokainen on eri asia kuin enemmistö tai kaikki. Multitudi-ajattelussa haastetaan yhden ulkopuolisen vallan (sovereignty) oppi, sillä se on itsehallintoa.

Multitudi on kaikenlaisen yhteistyön tekemisen subjekti, jonka pääoma haluaa muodostaa orgaaniseksi yhteisöksi aivan niin kuin kansallisvaltio haluaa alistaa kansalaiset kansaksi. Ei ole tilaa, jossa ei ole pääomaa ja sen alistavaa voimaa. Multitudi taistelee luonnon rajoja, niukkuutta

ja julmuutta vastaan inhimillisen luovuuden ja tuottavuuden runsaudella.

Multitudi voi - ja sen pitää - organisoida itsensä toisin ja keksiä vaihtoehto kapitaalisen globaalin poliittisen järjestelmän rakenteille. Sillä on avoin ja pluralistinen rakenne, mutta se ei ole yhtenäinen kokonaisuus, jossa olisi hierarkioita. Siinä nähdään postmodernisti yhteiskunnan vanhojen sosiaalisten rakenteiden tuhoutuminen. Kun uusi aika tuli 300 vuotta sitten, nyt on tulossa uuden ajan jälkeinen aika: postmoderni multitudin hegemonian aika.

Multitudi on nimi sille, joka on jo, mutta ei ihan vielä.

Työstä

Marxin löysi historiasta tendenssin: vapaakauppa tuhoaa vanhat kansallisuudet ja ajaa proletariaatin ja porvariston vastakkainasettelun sisäiseen räjähdyspisteeseen. Hän kannatti vapaakauppaa - mutta vain tässä merkityksessä. Yhteiskunnan kaksinapaisuus, jossa oli pääomanomistajien luokka ja sitä vastassa työtä tekevien luokka, on vallankumouksen sytytyslanka.

Hardt ja Negri näkevät multitudiin sisältyvän tendenssin, jonka mukaan työntekijäpuolella teollisuusproletariaatin hegemoninen asema on murenemassa ja korvautumassa immateriaalisen työn tekijöiden hegemonialla.

Immateriaalista työtä tekevät - tuottamalla kommunikaatiota ja sosiaalisia suhteita - nekin, jotka perinteisen käsityksen mukaan köyhinä, työttöminä, palkattomina tai kodittomina eivät tee työtä. Nämä ilman-olevat ovat kuitenkin mukana immateriaalisen sosiaalisen elämän tuotannossa. He eivät ole teollinen vara-armeija, sillä he tuottavat sosiaalista todellisuutta. Työn määrittely ulotetaan kaikkeen ihmisen luovaan kapasiteettiin ilman että "tuottavan" työn tekijät ovat mikään erityinen etujoukko.

Immateriaalista työtä luonnehtivat entistä tilapäisemmät post-fordistiset työsuhteet, jotka ovat joustavia, mobiileja ja epävarmoja. Sitä kautta immateriaalinen työ ja siinä syntyvät verkostot alkavat dominoida yhteiskuntaa pysyvien työpaikkojen ja perinteisten työyhteisöjen kustannuksella. Tendenssi ei - vielä - näy tilastoissa.

Aineeton työ on ennen muuta sosiaalista työtä, jossa tuotetaan ideoita, mielikuvia, elämyksiä ja ihmissuhteita. Se on tiedon, informaation ja elämysten kommunikaatiota, jossa käytetään kieltä ja operoidaan symboleilla, ideoilla ja ihmisten välisillä suhteilla. Uutta yhteistä tuotetaan sosiaalisesti, ja uusi on uutta tuottavaa

.

Valtioiden vallan väheneminen vanhan sosiaalisen järjestyksen romahtaessa synnyttää turvattomuutta. Sitä helpottamaan eivät kirjoittajat laske perheen tai heteroparisuhteiden tuomaa turvallisuutta. He kaipaavat uudenlaisten ihmissuhteiden synnyttämiä uudenlaisia elämysten ja sosiaalisten organisaatioiden verkostoja.

Immateriaalisen työn lisääntyminen on trendi, joka suistaa jalustaltaan perinteisen työväenluokan ja tehdastyön kautta määrittäneen sosiaalisen elämistemme rytmin. Sitä tehdään ei-ajassa ja ei-paikassa ja se luo uudenlaisen yhteisyyden. Yhteinen tieto on sosiaalinen tietotaito-pankki.

Nostettaessa immateriaalinen työ uudelle jalustalle tarvitaan paljon psykologisoimista. Sosiaalseen tuotantoon kuuluvat myös elämykset ja tunteet. Elämykset viittaavat ruumiiseen ja mieleen, kun taas tunteet ovat henkisiä. Elämystyö saattaa luoda helppouden tunnetta, hyvää oloa, tyytyväisyyttä, jännitystä tai intohimoa, ja myös se on uuden tuotantoa. Huomiota kiinnitetään tapoihin (habits), jotka pitävät sisällään käytännön elämässä rakentuvan yhteisen idut. Ne tuottavat meille turvallisuuden tunteen ja niiden varaan rakentuu sosiaalinen luonteemme, ja ne otetaan annettuina.

Sosiaalisia hierarkioita voidaan ylläpitää kielen avulla. Se voi olla yhden kielen ylivaltaa muihin. Siihen voivat sisältyä merkit sekä ylemmyydestä että huonommuudesta. Sitä käytetään tiedon välittäjänä, ja tietohan on valtaa. Kieli, joka tuotetaan yhdessä, on immateriaalinen tuotos. Sen on sopeuduttava aina uusiin yhteyksiin toisin kuin paikkaan sidottu materiaallinen tuotanto. Kieli on eräänlainen hardware, jota käytetään sisältöjen tuottamiseen.

Uuden todellisuuden tuotannossa on tärkeä rooli medially, joka luo elämyksiä ja sitä kautta uusia suhteita ja sosiaalisen ilmaisun muotoja. Se käyttää käsitteitä ja vaikuttaa käsitykseemme todellisuudesta. Kapitalismi on median kautta kolonialisoinut elämistemme maailman. Kapitaali ja media saastuttavat ihmisten mielet kommunikaatioroskalla, josta me emme pääse eroon.

On kaksi mielipiteenmuodostuksen supervaltaa: USA ja "yleinen mielipide".
Mielipidekyselyjen tarkoitus oli alun perin muistuttaa edustajia edustettavien mielipiteistä, mutta tänään ne vain manipuloivat julkista mielipidettä, kun ihmisiä suostutellaan hyväksymään enemmistön tahto.

Ennen oli paikka (esimerkiksi parlamentti), jossa edustettiin kansaa. Tänään kansaa edustaa tämä yleinen mielipide, joka syntyy ei-paikassa. Manipuloinnista johtuen se ei välttämättä ole kansalaismielipide. Aivan liian vähän toimii välittäjän roolissa se, mitä Hegel kutsui kansalaisyhteiskunnaksi. Se on kaikkien valtioista riippumattomien sosiaalisten, taloudellisten ja poliittisten organisaatioiden ja instituutioiden valtakunta.

Marxin mukaan kaikkea olemista (tietämistä, ajattelua, tuntemista, rakastamista) korruptoi omistaminen. Tiedon ja informaation yksityisomistus on este kommunikaatiolle ja multitudin yhteistyölle. Varastaminenkin muuttuu, kun tuotos voidaan viedä yksityisomistajalta monistamalla se ilman että se siirtyy pois alkuperäiseltä omistajalta. Yksityisomistusta voidaan tuhota sähköisesti erilaisin viruksin ja madoin.

On tullut entistä vaikeammaksi uusintaa yksityistä omistusta. Tarvitaan avuksi valtiovaltaa, joka venyttää lakeja suuryritysten hyväksi. Kuvaavaa on, että USA:ssa patenteja ei myönnetä vain uutuuden tuotantotapaan vaan esimerkiksi itse organismiin, joka on osa luontoa ja siinä merkityksessä osa yhteistä omaisuutta. Kun elämän muodot on koodattu, sille, joka loi koodin, annetaan omistusoikeus yhteisestä pyhimpään: itse elämään. Geneettisesti rikkaan etelän rikkauDET otetaan pois yhteisomistuksesta, kun taas pohjoisen rikkaus säilytetään aineettomin oikeuksin yksityisomistuksessa.

Hardt ja Negri eivät ymmärrä talonpoikaa eivätkä arvosta ekologiaa. He ovat tehdasmaisen suurtuotannon puolella ja haluavat panna maatalouden tuotantotavan uusiksi. Talonpoika jätetään keskipakoisvoimien jalkoihin. Ihannoidaan suurtuotantoa, jonka edut on paremmin turvannut kapitalistinen kuin sosialistinen maan kollektivisointi; maatalous on suurmaanomistuksen kautta muuttumassa kapitalistin yksityisomaisuudeksi. Tehostamisen varjolla tuhoetaan talonpoikaluokka.

Ennen proletariaatti edusti nousevaa luokkaa suhteessa talonpoikiin aivan samalla kuin multitudi on tänään nouseva luokka suhteessa perinteiseen proletariaattiin.

Sosialismissa on tavoitteena aina ollut suurtuotanto niin maataloudessa kuin teollisuudessakin. Yksityinen maanomistus on ollut konservatiivinen suhde, eikä talonpojista ole ollut vallankumouksen johtajiksi; sosialistisen vallankumouksen tavoitehan on ollut halu tuhota talonpoikaisto luokkana maanomistuksen yhteistämisen muodossa. Marxkin antoi talonpojille arvoa vain, jos he toimivat kaupunkien proletariaatin johdolla. Mao taas toteutti Kiinan vallankumouksen talonpoikien kanssa, mutta ei heidän johdollaan. Hänen ongelmansa ei ollut se, mitä talonpoikaisto on, vaan se, mitä se voisi olla.

Naiivi on kirjoittajien johtopäätös, jonka mukaan geenimanipulointi on hyödyllistä, jos se on demokraattisessa valvonnassa. Heidän demokratiassaan se olisi miljardien ihmisten harjoittamaa valvontaa, ja jos on miljardien valvontaa, ei ole mitään valvontaa.

Sodasta

Kirjoittajat käsittelevät laajalta aseellisia konflikteja, ja se on johdatusta itse asiaan: todellisen demokratian este on globaalinen sotatila, aseellinen globalisaatio

. Maailman koetaan olevan jatkuvan sodan tilassa, vaikka tänään ei soditakaan entiseen tapaan itsenäisten poliittisten yksiköiden (valtioiden) kesken vaan kansainvälisesti. Vaikka konfliktit ovat paikallisia, ne koskettavat koko systeemiä ja ovat siinä merkityksessä sisällissotia. Niitä ei voi Imperiumissa paeta eikä ole näköpiirissä niiden loppua.

Kun ennen sodat olivat rajoitettuja konflikteja, ne, jotka eivät sotineet, olivat niiden ulkopuolella. Sota oli poikkeus rauhantilasta. Tänään ei sotia voida eristää, vaan ne koskettavat kaikkia. Poikkeuksellisesta olotilasta on tullut pysyvä.

USA on aseellisena mahtina erityisasemassa. Sille sallitaan poikkeaminen laeista ja laillisuudesta. Kun se muka puolustaa demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltiota, sitä eivät koske samat lait kuin muita. USA:n strategia täydellisestä tilan hallinnasta (full spectrum dominance) on oppi maailman hallitsemisesta. Sodasta on sitä kautta tullut ihmisten hallinnoimisen väline.

Jos sodat eivät ole kansa aseissa ja jos niitä käydään palkkasotilailla, keskusvalta ei pysty puolustamaan valtaansa - ja Imperiumi tuhoutuu.

Modernissa unilateralismissa, yksin- ja ylivallassa, väkivalta organisoidaan poliittiseksi järjestykseksi. Sota terrorismia vastaan on laittoman väkivallan käytön organisoimista. Se on vaikeimmin ylitettävä este kaiken uuden tulemiselle.

Vasemmistosta ja ay-liikkeestä

Valtiot pyrkivät luomaan yhtenäisen kansan. Ei ole kuitenkaan enää samaa kansa-käsitettä kuin ennen.

Valtion ohella vanha vasemmisto ja ay-liike ylläpitävät vanhaa valtaa, ja niillekin on uuden tuleminen - ja multitudin nousu - uhkaavaa ja pelottavaa.

Vasemmistolta puuttuu näkemys siitä, mitä se on ja mitä siitä tulee. Sen uskottavuus on kadonnut osallistumisessa kapitalismin hallintoon eri maiden hallituksissa. Kirjoittajat vaativat, että uuden vasemmiston on katkaistava ontologinen side vanhoihin teollisen proletariaatin traditioihin ja toimintatapoihin sekä vanhaan edustukselliseen demokratiaan!

Vanhojen ay-liittojen edustavuusongelma on se, että niiden ulkopuolelle ovat jääneet työttömät, köyhät, siirtotyöläiset sekä mobiilit ja tilapäiset työsuhteet. Ay-liikkeestä on tullut taloudellinen toimija, mutta se ei ole enää poliittinen. Sen on liityttävä yhteen sosiaalisen liikkeen kanssa, jotta sen edustavuus paranisi.

Ay-liike puolustaa pohjoisessa jäseniään köyhiä työläisiä vastaan. Euroopassa se on törmännyt ns. Kiina-ilmiöön. Sama ilmiö koettelee myös Pohjois- ja Etelä-Amerikan työläisiä. Kapitaali pystyy tuottamaan liukuhihnalla Kiina-ilmiötä.

Demokratiasta

Ateenan kaupunkivaltiossa demokratia määriteltiin jokaisen hallinnoksi jokaiseen.

Eroavat toisistaan jokaisen valta sekä kaikkien valta. Sana ”jokainen” oli suuri innovaatio, ja sillä piti korvata yhden tai harvojen hallinto monien hallinnolla. Rousseau'n nimiin kirjataan vaatimus sellaisen yleisen tahdon toteutumisesta, joka ei ole kaikkien tahto. USA:n perustajaisiin kuuluneen Madisonin nimissä esitetään ajatus, jonka mukaan demokratiassa pitää kontrolloida sitä enemmistöä joka voi kontrolloida vähemmistöä.

Suuri keksintö demokratian kehityksessä oli vallankäytön edustuksellisuus. Siitä kaupunkivaltion demokratiasta tuli sittemmin kansallisvaltion demokratian malli.

Kun nyt siirrytään kansallisvaltioista globaaliselle tasolle, eivät vanhat mallit enää toimi. Edustuksellisuus liittyy ja erottaa edustettavat tavalla, joka ei ole yhteensopiva multitudin itsehallinnon kanssa. Globaalista demokratiaa eivät Hardt ja Negri kuitenkaan pysty määrittelemään tai mallintamaan.

Uutta luotaessa on yleinen ja julkinen etu korvattava käsitteillä, jotka tekevät mahdolliseksi jokaisen osallistumisen hallintoon. Tavoitteena on ”yhteinen”, jonka tuottavat multitudin subjekteina toimivat ja sosiaalisessa tuotannossa yhteistyötä tekevät toimijat. Yhteinen ei ole byrokraattien määrättävissä, vaan sen synnyttää multitudi itse itsensä demokraattisesti johtamana. Ei haluta, että on aina joku ylempi valta toimijoiden itsensä yläpuolella. Yhteinen poikkeaa yleisestä edusta niin, että sitä ei ole tehty abstraktiseksi valtion kontrolliksi.

Liberaalia aristokratiaa edustaa se ajattelu, että vapaus ensin ja demokratia sitten. Heidän mallissaan ei pyritäkään edustamaan koko yhteiskuntaa eli niitä, jotka jäävät vähemmistöön tai ovat syrjäytettyjä.

Todellinen demokratia ei ole (liberaalista) tasa-arvon rajoittamista tai (sosialistista) vapauden rajoittamista, vaan uusi vallankumouksellinen teoria on rakennettava uudelta pohjalta. Demokratiaa ei voi tehdä tai määrätä ylhäältä käsin, eikä sitä voida luoda tai ylläpitää sotilaallisesti tai siirtymä(talous)vaiheiden kautta. Todellinen demokratia nousee aina alhaalta.

Demokratian luominen on tapa vahvistaa multitudin valta. Käsitteelle täytyy antaa uusi globaaliajan sisältö ja luoda vastaavat institutionaaliset muodot ja käytännöt. Uuden demokratian ei haluta perustuvan edustuksellisuuteen, vaan sen uusien muotojen on ylittävä

vanhan rajat. Postsosialismin poliittinen tavoite on "demokraattisesta edustuksellisuudesta globaaliseen yleiseen mielipiteeseen".

Oikeiston mukaan KAPITAListinen hallintomalli lisää automaattisesti demokratiaa. USA:n hegemonian uskotaan ulottavan demokratian kaikkialle, missä pääoma operoi. Siihen eivät kirjoittajat usko.

Sosialidemokraatit haluavat Hardtin ja Negrin mukaan palauttaa kansallisvaltioille globalisaation demokraattisen kontrollin. Liberaalit kosmopoliitikot taas haluavat päätyövälineeksi multilateralismin, jonka keskipisteenä on YK.

Kommunistien tavoite on ollut neutralisoida valtion valtamonopoli, joka on perustunut porvarilliseen poliittiseen edustuksellisuuteen ja sellaiseen talouden hallintaan, jolla ylläpidetään alistavia rakenteita. Sitä on ollut puhe valtion kuoleentumisesta. Bolshevikit halusivat korvata valtion vallan puolueen vallalla ja sen diktatuurilla. Puolueen katsottiin edustavan niitä, joilla ei ollut edustusta valtiossa. Suoraa demokratiaa oli vaatimus neuvostoista, joista kuitenkin luovuttiin puolueen monopolivallan hyväksi. Suunnittelun avulla haluttiin korjata kapitalistisen työn ja tuotannon organisoimisen sekä markkinoiden puutteet, kun sosialismin piti pitää sisällään kapitaal hallinta.

Hardt ja Negri uskovat federalistien tietävän, että edustuksellisuus on este demokratialle: universaalille, tasa-arvoiselle ja vapaalle jokaisen hallinnolle jokaiseen - ja haluavat sitä siitä syystä. Edustuksellisuus, joka liittyy kansalaiset hallitukseen ja erottaa heidät siitä, ei saa karata kauas edustettavista. Jos se karkaa, demokratia ja edustuksellisuus ovat ristiriidassa.

Vaalit ovat sitä varten, että niissä kansalainen saa valita vähistä vaihtoehtoista pienimmän pahan. Niillä ei ole vaikutusta suuryritysten toimintaan. Osallistuminen valtion hallintoon ei tuo lisää edustavuutta talouteen, jos sen logiikka säilyy.

Edustajien vallan rajat ja autonomia ovat demokratiassa ratkaisematon kysymys. Tarvitaan vahva linkki edustajien ja edustettavien välille. Pariisin kommuunissa vaadittiin yleistä äänioikeutta, edustajien takaisinkutsumahdollisuutta ja heille samaa palkkaa työläisten kanssa. Kommuuni kuitenkin kukistui Saksan ja Ranskan valtioiden yhteisvoimin.

Uuden demokraattisen maailman kuvaukseen kuuluvat olemassa olevan edustuksellisuuden kritiikki, protesti köyhyyttä ja oppositio sotaa vastaan.

Demokratiaan kuuluu edustuksellisuuden ohella ilmaisun vapaus. Sitä rajoittaa media.

Yksi demokratian ehtoja on myös tarpeeksi pieni skaala, mutta se jää Hardtin ja Negrin maailmandemokratian jalkoihin.

Kaiken kaikkiaan se, että on demokratian mahdollisuus, pakottaa vallan käyttämään hallinnan ja väkivallan alkuperäisimpiä muotoja. Myös vaihtoehtovallalla on oltava demokratian itsepuolustukseksi väkivaltakoneisto, jonka pitää puolustaa yhteiskuntaa, ei luoda sitä.

Kansainvälisistä instituutioista

Kansallisvaltioiden tultua kyvyttömiksi suojaamaan rajojaan ja suojelemaan kansalaisiaan ei kuitenkaan ole syntynyt valtatyhjiötä. Valta on aina läsnä. Kun synnytetään uusia globaalisia rakenteita, käynnissä on vallan denationalisointi.

On kolmen tason sääntelyä: 1) kapitalististen suhteiden itsesääntelyä, 2) kansallisvaltioiden toimintaa sellaisessa välittäjän roolissa, jolla synnytetään konsensus kansainvälisellä tasolla, sekä 3) uuden globaalin auktoriteetin synnyttämistä.

Laillisuuden valekaapu on uudessa maailmanjärjestyksessä puettu USA:n ylle. Se pystyy vaikuttamaan muiden maiden lakeihin, varsinkin omaisuus- ja siviililainsäädäntöön ja nyttemmin terrorismilakeihin.

New Yorkin 11.9 tapahtumien jälkeen johtavaan asemaan on noussut globaali Suuri Hallitus, jolla on sotilasvoimaa. Se ei ole USA yksin vaan USA globaalisine liittolaisineen (toiset kansallisvaltiot, ylikansalliset yhtiöt ja kansainväliset instituutiot). Siinä työnjaossa USA haluaa turvata maailmanmarkkinoiden häiriöttömän toiminnan, ylläpitää globaalisia poliittisia rakenteita

muuttumattomine työn ja vallan jakoineen, vähentää kapitaalın vapaan toiminnan riskejä ja taata järjestelmän toimitsijoiden turvallisuus säilyttämällä olemassa oleva järjestys.

USA:n lanseeraama terrorismin vastainen taistelu on hyökkäys myös ihmisen yksityisyyttä vastaan. Turvallisuus muuttaa yhteiskunnan privaatteja toimintoja julkisen kontrollin kohteeksi. Lakien ääripäät ovat sosiaalinen, jossa on pyrkimys tehdä kaikki julkiseksi ja siirtää kaikki valtion toimeksi, ja taloudellinen, jossa kaikki tehdään yksityiseksi ja omaisuus oikeuksien alaiseksi.

Kun sanotaan, että moni- ja ylikansallisten instituutioiden pitää olla läpinäkyvämpiä ja vastuullisempia, se ei ole uudistus. Tyranniatkin voivat olla sitä. Systeemiin ei kosketa, jos vastuunalaisuus kilpistyy kirjanpidoksi ja tekniseksi toimeksi.

WTO on globaalisen aristokratian foorumi, jossa edetään kansallisesta sääntelystä kohden globaalista sääntelyä. Siellä ei ajeta sääntelyn lopettamista, vaan toisenlaista sääntelyä, jossa ylläpidetään nykyistä epätasa-arvoista hierarkiaa ja harjoitetaan ylikansallista, imperiaalista lainkäyttöä. Toimimalla kansallisia valtamonopoleja vastaan ajetaan samalla rajoitusten poistamista globaalisten monopolien tunkeutumiselta kaikkialle.

IMF:n ideologia on kaupan globalisaatio, markkinoiden finanssioiminen (kaiken rahataloudellistaminen ja materiaalisen tuotannon immaterialisoiminen erilaisin pörssi- yms. tuottein), tuotannon toimintapiirien yhdentäminen, julkisen kulutuksen minimoiminen sekä julkisen sektorin privatisointi. Se luo edellytykset sille, että köyhät maat hoitavat (mutta eivät rahan puutteessa maksa takaisin) velkojaan, jotka ovat niiden orjuuttamisen ikeitä. Velka pitää rikkaat rikkaina ja köyhät köyhinä. Velka on orjuuden laillistamisen mekanismi.

IMF on rahataloudellinen poliisi, joka minimoi keynesiläisyyttä eli julkisen vallan vastuuta talouspolitiikasta. Perusongelma on sen poliittinen tavoite: suojella liberaalista järjestystä kapitalistista globalisaatiota eli markkinoita varten, vähentää kansallista sääntelyä sekä synnyttää kirjoittamattomia sääntöjä ja kodifioimattomia normeja. Heikko hallinto on voitonmetsästäjien unelma, mutta toisaalta se tarvitsee tuekseen vahvaa samanmielisten ylläpitämää yhteiskunnallista hallintoa.

Myöskään YK ei ole demokraattinen. Se edustaa valtioita, joiden ei tarvitse olla demokraattisia.

Kun yleiskokouksen äänijako on riippumaton maiden väkimäärästä, se ei ole demokratiaa, eikä sekään, että turvallisuusneuvosto voi tehdä arvottomiksi yleiskokouksen päätökset.

Kun kansainväliset järjestöt eivät suojele multituuttia globaaliselta alistamiselta, Hardtin ja Negrin johtopäätös on tyly: ne pitää hylätä.

Esille nostetaan ajatus globaalisesta parlamentista. Ongelmaksi jää se, että mitä enemmän on edustettavia, sitä huonompi on edustavuus.

Kirjoittajien mukaan kansainvälisten oikeuslaitosten pitää olla riippumattomia kansallisvaltioista. Jos ei saada aikaan ylikansallisia lainsäädäntöelimiä, voitaisiin harkita kansainvälisiä tai globaalisia totuuskomissioita, jotka voisivat ottaa kantaa valtioita vastaan ilman että sillä olisi oikeudellisia seuraamuksia.

EU:n perustuslain tapainen monenkeskinen federalistinen perustuslakimalli näyttäisi Hardtin ja Negrin mukaan vievän pohjan vanhalta edustavuudelta luomatta mitään uutta sen tilalle.

Uudistuspyrkimyksistä

Tärkeää on rikkoa poliittiset siteet menneisyyteen ja ylhäältä alaspäin tapahtuvaan käskyttämiseen. Multitudin määrittää myös yhteisen ja yksityisen yhteenliittyminen ja -liittäminen.

Puute on käynnistinmoottori kapinalle. Sille on suuri potentiaali siinä, että multitudilla on valtaisa ylijäämä tuotantopotentiaalia: järkeä, kokemusta, tietoa ja tahtoa. Uusi globaalinen todellisuus rakentuu sosiaalisten suhteiden ja singulariteettien muodostamien verkkojen varaan, ja multitudi tarvitsee sellaisen poliittisen projektin tullakseen olemaan olemassa.

Kun maailman sosiaaliset koordinaatit ovat muuttuneet, poliittisen analyysin pohjaksi on otettava "yhteinen". Sitä varten tarvitaan kokonaan uusi tiede - tai anti-tiede à la

Foucault. Pitää synnyttää multitudi-demokratian tiede.

Kun kaikkien sota kaikkia vastaan perustuu yksityisomistuksen ja rajallisten luonnonvarojen talouteen, uuden rakentamisen pohjana on oltava immateriaalinen tuotanto, jonka tuotos ei ole rajallinen.

Tavoitteena ei pidä olla julkisen vallan palautus vaan uuden - eli "yhteisen" - luominen.

Kapitalismi tuotti uudenlaisen yhteiskunnan, kun kapitalisti ylitti valtioiden maantieteelliset rajat. Nyt se pyrkii ylittämään myös muut rajat, jotka ovat poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen muotojen välillä. Tarvitaan yhteinen vaihtoehto.

Kaikkea edellä mainittua yhdistävään "yhteiseen" pitäisi sisältyä yhteinen protesti nykymenolle. Siihen pitäisi kuulu tyyli (style), joka olisi ikään kuin muoti ja olisi oire yhteisistä unelmista, tahdoista, elämäntavoista ja potentiaaleista. Se olisi mobilisoitava yhteiseksi liikkeeksi, joka muodostaisi multitudin.

Tarvitaan uusi "yksityisen" käsite, joka ilmaisee sosiaalisten subjektien yksityisyyden, ja uusi "julkisen" käsite, joka ilmaisee sellaisen yhteisen joka ei ole valtion kontrollia.

Multitudia ei yhdistä vain yhteinen vihollinen vaan myös yhteinen taistelu, johon yhdistyvät elämäntapa ja halu paremmasta maailmasta. Yhteisen mobilisoimiseen liikkeeksi tarvitaan kommunikaatiota, jonka kautta tavoitteet välitetään yhdestä paikallisesta taistelusta toiseen. Taistelun organisoimiseen ei tarvita yhtä johtajaa, kuten puoluetta, vaan joka ryhmällä pitää olla oikeus oman erilaisuutensa esittämiseen ja taistelun käymiseen itsenäisesti. Erillisistä taisteluista syntyy yhteinen taistelupiiri.

Maailmantalouden uudistamisen vaihtoehtoina on esitetty kaksi linjaa: vallan palauttaminen kansallisvaltioille tai uusien kansainvälisten elinten luominen. Kirjoittajien vaihtoehto on multitudi-demokratia, joka ei ole kumpaistakaan.

On ratkaistava materiaalsen tuotannon kriisi, jolle ovat leimaa antavia alistussuhteet (ja vähenevä osuus kokonaistuotannosta) sekä köyhien maiden velkaantuminen.

Tarvitaan maapallon resurssien yhteistäminen, ja siinä tarkoituksessa pitäisi kirjoittaa uusi magna charta, jolla turvataan yhteinen pääsy tuotannollisiin resursseihin kuten maahan, siemeniin, informaatioon ja tietoon.

Luovuuden este on yksipuolinen kontrolli informaatioon, tietoon ja kommunikaatioon. Kun copyright-oikeudet ja patentit rajoittavat luovuutta, niiden kestoa pitäisi rajoittaa ja niitä pitäisi käyttää vain kaupallisen hyväksikäytön estämiseen.

Jos säädetään ns. Tobinin vero kansainväliselle valuutanvaihdolle, Hardt ja Negri haluavat sen tuotonjaon toimeenpanijaksi uudenlaisen demokraattisen yhteisön.

On hylättävä se, että vaihtoehdot ovat yhtäältä ylin valta, joka edustaa vain yhtä päätösvaltaista ja suvereenia hallintoa, ja toisaalta kaaos. Multitudin ei ole tarkoitus olla hallintovalta, joka on yhteiskunnan yläpuolella tai teologisesti pyhitetty, vaan se syntyy arkisessa toiminnassa yhteiskuntien sisässä. Se merkitsee erilaisten voimien organisoitumista alhaalta ylös. Sille on ominaista oikeus myös kuuliaisuuden puutteeseen ja erilaisuuteen. Jos asetetaan velvollisuuksia, niiden on nouseva aktiivisesta poliittisesta tahdosta, ja ne kestävät yhtä kauan kuin on tahtoa.

Kirjoittajien mielestä uudessa demokratiassa tarvitaan uusia aseita, ja he kaivavat hippiliikkeen muistoarkusta esille rakkauden, suutelemisen sekä mielenosoitukset. Kun tavoitteena on luoda uusi sosiaalinen olento ja ihmisille uusi inhimillinen luonne, se vie pohjaa pois multitudi-ajattelun uskottavuudelta; tuohan uuden kokonaisvaltaisen ihmishanteen luominen mieleen homo economicuksen tai homo sovieticuksen.

Tähän kaikkeen liittyy oikeutettu - mutta filosofiseksi jäävä - vaatimus jokaiselle taatusta toimeentulosta yhtenäisen kansalaispalkan muodossa.

Todellinen demokratia tulee Hardtin ja Negrin mukaan mahdolliseksi vasta kun multitudi

hallitsee itseään. Sen aika on koittava: "Aika jakautuu nykyisyyteen, joka on jo kuollut, ja tulevaisuuteen, joka on jo elossa."